

Slægts-Tidende

for
Trekantområdet

Udgivet af Trekantområdets Slægtshistoriske Forening

Nr.: 6

April

Sæson 2005/06

Bestyrelse

- Formand:** Jesper Ratjen, Majvænget 66, 6000 Kolding
☎ 75 51 80 63. Email: j.ratjen@stofanet.dk
- Næstformand & Webmaster** Kjeld Buhl, Fuglsangparken 41, 7000 Fredericia
☎ 75 92 92 56. Email: k.buhl@mail.dk
- Kasserer:** Tommy Hansen, Islandsvej 1, 5500 Middelfart
☎ 64 41 49 77 Mobil 55 22 48 24
- Sekretær:** Leif Horsmark, Tunøvænget 13, 5500 Middelfart
☎ 64 41 44 56. Email: Leif.Horsmark@stofanet.dk
- Bibliotekar** Ruth Buhl, Fuglsangparken 41, 7000 Fredericia
☎ 75 92 92 56. Email: rk.buhl@mail.dk
- Bladmand & lay-aut ass.** Karsten Thomsen, Egeskovvej 33, 7000 Fredericia
☎ 75 93 45 90. Email: e-k.thomsen@get2net.dk
- Suppleant (Moccamester)** Lilian Brahe, Lillenæs 79, 7000 Fredericia
☎ 75 94 50 25. Email: brahe@tdcadsl.dk
- Suppleant (ass.Moccamester)** Laila Køngerskov, Castorvænget 6, 7000 Fredericia
☎ 75 92 83 38 Email: laito@mail.tele.dk

Møder afholdes den 2. mandag i månederne september – april og ofte i samarbejde med Fredericia Folkeuniversitet (FU). De begynder kl. 19.15 og afholdes på LOKALHISTORISK ARKIV, Frederik III's Vej 6, Fredericia. Mødelokalet er åbent fra kl.18.30, således at der er lejlighed til slægtssnak og til at benytte foreningens bibliotek. Møderne indledes med ” medlemmernes 10 minutter ”, hvor der kan fortælles om gode oplevelser, givtige kilder, læses op, gives tips o.s.v.. Udlån fra foreningens bibliotek sker i forbindelse med møderne. I forbindelse med møderne vil der altid være hjælp at hente til tydning af gotisk skrift eller ideer til at komme videre. Kaffe/te „ ad libitum ” 5 kr.

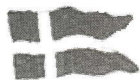
Sensommerudflugt. Sæt kryds i kalenderen den 26. august 2006

Medlemskab (incl. Abonnement på „ Slægts - Tidende ” og „ SLÆGTEN ”)
pr. år 190,- kr. - par: 260,- kr. GÆSTER ER VELKOMNE. Gæstebilletter à 35 kr.
pr. foredrag.

<http://www.trekanten.webbyen.dk>

3 jubilarer

Kauslunde-Gamborg lokalhistoriske Arkiv, som præsenterer sig andetsteds i dette nummer af Slægts-Tidende, har netop kunnet fejre sit 25-årige virke. I den anledning har arkivet udgivet et interessant lille illustreret jubilæumsskrift med omtale af udviklingen i hver af de byer, som ligger i arkivets dækningsområde, Kauslunde og Gamborg sogne: Gamborg, Kauslunde, Voldby, Svenstrup og Skrillinge.

*Til lykke til
Kauslunde-Gamborg
Lokalhistoriske Arkiv*

SSF – S sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger, vores paraply-organisation, kan ligeledes i år markere sit 25 års jubilæum. Her i jubilæumsåret har SSF kunnet meddele en sejr opnået i samarbejde med andre slægts- og lokalhistoriske foreninger:

Statens arkiver genåbner læsesalene på landsarkiverne om mandagen.

Første gang: Mandag den 8.maj

Jubilæet markeres i to omgange: Ved årsmødet i Odense den 22.april og ved den slægtshistoriske week-end på Nørgårds Højskole i Bjerringbro den 6.-8-oktober, hvor temaet er: *Skriv slægtens historier*. Alle er velkomne til deltage i disse arrangementer.

Inger Madsen, vores ”bibliotekar et kantor”, har efter 10 år i bestyrelsen valgt at udtræde og give et nyt medlem muligheden for at deltage i bestyrelsesarbejdet. Inger fortjener kun ros og tak for i de mange år som kantor (”leder af kirkekoret, forsanger”) at være kommet med forslag til aftensangen og at have intoneret denne, og ikke mindst for som bibliotekar at have bestyret vores bibliotek med boglister og udlånsklargøring af nyanskaffelser. Inger blev takket med en bog, ”Æsops fabler”, som ikke skal læses med en måneds tidsfrist.

Tak for indsatsen, Inger!

Bestyrelsen 21/3 2006

fra venstre

Leif Horsmark - Kjeld Buhl

Jesper Ratjen - Karsten Thomsen

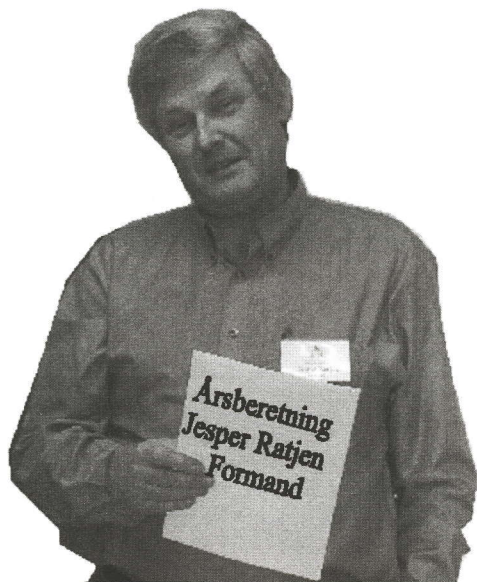
Laila Køngerskov - Ruth Buhl

Lilian Brahe

(Tommy Hansen fraværende)

Formandsberetning 2005 / 06

Medlemstallet har nået et leje på lidt over 100. Tilgangen på 5-6 medlemmer har dog ikke kunnet balancere afgang. Efter i efteråret at have været oppe på 110 medlemmer, er vi nu **103**; - 2 færre, end ved sidste generalforsamling.

Naturligt nok tegner Fredericia sig for 2/3 af medlemmerne, mens Vestfyn kun udgør knap 1/5. Fra både Kolding og Vejle kommer en lille trofast flok på 5-6 medlemmer. - Og vi har stadig et par sjællændere i medlemskredsen. Vi ville da gerne have nogle flere medlemmer, som kunne styrke vores økonomi, men det vigtigste er, at vores medlemmer synes, at de har glæde og udbytte af medlemskabet og nødigt ville undvære det. Vi synes selv, at vi har et pænt udbud af aktiviteter, men *måske savner I noget? - Så vil vi gerne høre.*

Som bekendt har vi **8 faste mødeaftener** pr. sæson: 2. mandag i måneden.

Foruden generalforsamlingen i marts har vi 7 foredragsaftener, hvoraf de 6 har været med Folkeuniversitets-foredragsholdere. Den 7. prøver vi at klare "internt". I år var der dog bestilt 7 foredragsholdere gennem Folkeuniversitetet, men sygdom tvang foredragsholderen i februar til at **aflyse**. Vi havde 1/2 dags varsel og opstillede i hast et causerende program: "Jeg arbejder for tiden med", ved 3 bestyrelsesmedlemmer. Det blev en **rigtig god aften** alligevel, synes bestyrelsen, så vi har talt om en tilsvarende aften i næste års program (- dog uden forudgående sygdom). Det aflyste foredrag får vi i næste sæson.

Typisk har der været knap 40 til møderne. Jeg håber, at I har været tilfredse med sæsonens foredragssemner. **Kommentarer og ønsker høres gerne bagefter!**

Når jeg nu omtaler vores foredragsprogram, må jeg komme med en personlig **dyb beklagelse af en dato-fejl i programmet**. Januar-mødet om "geworbne krigskarle" var fejlagtigt annonceret til den 19., som var en torsdag, i stedet for det korrekte: Den 2. mandag i måneden, som var den 9. Desværre var der nogle, som gik forgæves 10 dage efter det glimrende foredrag.

Foredragsmøderne søges indledt med "**medlemmernes 10 minutter**", hvor fund, oplevelser og overvejelser er fremlagt på en stilfærdig, men inspirerende måde. Jeg vil gerne på alles vegne takke indlægsholderne (nævnt i alfabetisk orden): Sigfred Buhl, Leif Horsmark, Henry Jørgensen, Inger Madsen, Ester Nørrelykke og Annelise Pallesen.

Sensommerudflugten til Hørmuseet og Skoda-museet på Krengerup og Frøbjerg Baunehøj havde pæn deltagelse - 33 -, men der var 20, som gik glip af denne dejlige tur. - De kunne ellers have fået siddeplads i bussen.

Vores TEMA-aftener sidste efterår havde et besøgstal på ca. 20 hver aften, og var efter bestyrelsens opfattelse en succes, som vi forventer at gentage til efteråret.. Nærmere i Slægts-Tidende til september.

April-nummeret af **Slægts-Tidende** afrunder 2.årgang. Vi har hidtil haft ideer til stof, men er ved at løbe tør. **Kom med ønsker til, stof!** Bemærk, at vi ikke forlanger færdige artikler, men bare ønsker om emner til behandling.

Bogbestanden i vores **bibliotek** er fortsat udvidet. Både ved gaver og indkøb. Det vil vi gerne fortsætte med. **Kom med forslag til eventuelle anskaffelser!**

I forbindelse med omtalen af biblioteket, vil jeg lige vil minde om, at på møde-aftenerne **åbner vi lokalet her kl. 18.30**, således at man har tid til at konsultere vores bibliotek, få en snak eller blive hjulpet, hvis man savner ideer til at komme videre, eller der er noget vanskelig gotisk læsning.

En del af vores **kontakt udadtil med interessefæller**, som jeg selv lægger stor vægt på, er **besvarelse af spørgsmål**, som kommer til os mundtligt eller pr. brev og ikke mindst e-mail. I år har der kun været et par forespørgsler om slægtsbøger udgivet af »Dansk Slægtsforskning«, Fredericia. Det må man tage med, når vi deler hjemstedby med det forlængst hedengangne forlag.

Jeg kan ikke **slutte** min beretning førend jeg har sagt **tak til vores husvært**, Jørgen Clausager, - ikke bare for de dejlige lokaler, vi får lov at holde vores møder i, men også for den altid **beredvillige hjælpsomhed** der bliver os til del i forbindelse med aktiviteter af enhver art.

Jeg vil også gerne takke **bestyrelsen** for et velfungerende samarbejde og aldrig svigtende villighed, - jeg fristes til at sige **ivrighed** - for at yde en indsats, men **sidst og ikke mindst til medlemmerne, hvis interesse** for foreningens arrangementer **gør alt til en fornøjelse**. TAK!

Seneste medlemsmøder

Medlemsmøde mandag den 13. februar 2006

Til stor ærgelse for vores medlemmer, måtte vores foredragsholder desværre melde fra. Landsarkivar Inge Bundsgaard var blevet syg.

I al hast, fik bestyrelsen en rigtig hyggeaften op at stå.

Jesper Ratjen fortalte om familiens manglende interesse, når man kom hjem fra et arkivbesøg og Kjeld Buhl fik åbnet vores øjne for alle de muligheder vi har med Dis - Danmark, og dermed for at komme i kontakt med andre interesserede slægtsforskere. John W. Rasmussen supplerede med at henvise til nyhedsgrupperne, hvor man ligeledes kan få kontakt med interesserede slægtsforskere. Leif Horsmark havde et indlæg om "Kjormes Knud" eller Kyndelmisse. Derudover læste han et kapitel af Martin A. Hansen om Landsarkivet på Sjælland. Han fortalte også om alt det spændende, der er at finde i en brandforsikring.

Det blev en aften, hvor mange kom til orde.

Medlemsmøde mandag den 9. januar 2006

Ester Nørrelykke havde bedt om ordet i medlemmernes 10 min.

Ester har store problemer med smeden i Egen på Als Christen Pedersen. Hun kørte fast i den familie i 1989 og har ikke beskæftiget sig med den indtil sidste efterår, hvor hun pludselig faldt over en Christen Smed i Kaslund i Barløse sogn. De børn Ester fandt på Als, stemmer ens med dem i Kaslund, der er bare det med alderen og et par andre ting, dem er hun ikke rigtig tryk ved. Hvad er det så lige man gør og tror I det er den samme familie. Spørgsmålet hænger endnu i luften, ingen tør komme med et bud.

Museumsinspektør Karsten Skjold-Pedersen, Tøjhusmuseet, København, gav os en rigtig god aften i selskab med "Geworbne krigskarler".

Den Danske hær bestod i 1700 tallet fortrinsvis af hvervede soldater fra Tyskland og den danske landmilit. Det var de hvervede soldater borgerne så i dagligdagen, det var dem der bemandede vores fæstninger. I Fredericia var ca. 20% af befolkningen beskæftiget ved militæret, da man lavede en folketælling i 1787. Efter endt tjeneste i hæren, blev mange boende i landet. Karsten Skjold Pedersen har lavet en Phd. afhandling om emnet, og den giver et noget andet syn på den danske historie, end det vi lærte i skolen. bestemt et spændende emne. Herudover er der i Personel Historisk Tidsskrift 1987, side 1-23, en artikel om "Hærens registrering af udskrevne og hvervede", skrevet af Hans Chr. Wolter.

LÆGDSRULLER

På LA Fyn i Odense haves lægdsruller indtil 1891 for en del af Vejle amt *), som hørte til 3. Udskrivningskreds:

Sognets lægdsnummer og evt. filmnummer findes i registraturen:

"G. Hvidkjær: Vejledn. I benyttelse af fynske lægdsrullefilm 1790-1862"
(Arkivseriens særhæfter 1983)

Den nævnte registratur står i reol 29 på læsesalen.

Lægdsruller før 1854 har LA Fyn på mikrofilm – derefter findes de originale ruller frem til 1970 til selvekspedition i selvbetjeningsmagasinet på reol 20-21. I Odense skal man altså ikke tænke på bestillingssedler.

*Indtil 1891 hørte følgende jyske sogne til 3. Udskrivningskreds, hvis lægdsruller findes på LA Fyn i Odense:

NR. TYRSTRUP HERRED

- 221. Taps
- 222. Ødis
- 223. Vonsild
- 224. Dalby
- 225. (Sdr) Bjært
- 226. Stenderup
- 227. Hejls
- 228. Vejstrup

JERLEV og en del af BRUSK HERRED

- 229. Harte
- 230. Bramdrup
- 231. Øster Starup
- 232. Vester Nebel
- 233. Almind
- 234. Egtved (sdr.del)
- 235. Egtved (ndr.del)
- 236. Ødsted
- 237. Kolding Slotsgrund
- 238. Kolding købstad

TØRRILD HERRED

- 239. Højen
- 240. Jerlev
- 241. En del af Skibet
- 242. En del af Skibet
- 243. Hover
- 244. Kollerup
- 245. En del af Jelling
- 246. En del af Jelling
- 247. Gadbjerg

- 248. Lindballe
- 249. En del af Nørup
- 250. En del af Nørup
- 251. Randbøl
- 252. En del af Bredsten
- 253. En del af Bredsten

HOLMAN og ELBO og en del af BRUSK HERRED

- 254. Del af Eltang(Strandhuse)
- 255. Del af Eltang (Nr. Bjært)
- 256. En del af Eltang (Eltang)
- 257. Vilstrup
- 258. Viuf
- 259. Herslev
- 260. En del af Smidstrup
- 261. En del af Smidstrup
- 262. Skærup
- 263. Vinding
- 264. En del af Gauerslund
- 265. En del af Gaurslund
- 266. Gaarslev
- 267. Pjedsted
- 268. Vejlbj
- 269. Ullerup
- 270. Bredstrup
- 271. Kongsted
- 272. En del af Taulov
- 273. En del af Taulov
- 274. Erritsø
- 275. Fredericia købstad

Lægsrulleforkortelser

A. A.	Artilleriafdeling	Btk.	Batterikus
A. C.	Artillerie Corpset	B. T. K.	Batterikus
Afd.	Afdeling	Btl.	Bataljon
Afgb.	Afgangsbevis	C.	Compagni eller Corps
Afg. L.	Afgangs Listen	Can. Resl	Canselliets Resolution
Afg. T.	Afgaaet til	Cass.	Cassabel
Afs.	Afskediget	Caut.	Caition eller Cautionist
A. P.	Amtspas	Cav.	Cavalleriet
A. R.	Artilleri Regiment	Caval.	Cavalleriet
Art.	Artilleri	Comd.	Commanderet
Art. Batl.	Artilleri Bataljon	Comp.	Compagni, Kompagni
Atps	Amtspas	Com. Serg.	Commander Sergent
Aux. C.	Auxiliær Corps	Const.	Constabel
Aux. Rekr.	Auxiliær Rekrut (tysk)	C. R.	Cancelliets Resolution
B.	Bataljon	Cst.	Constabel
Bal.	Bataljon	Cuir.	Kyrrassér, Rytter eller Kyras
Balp.	Ballonparken		
Batl.	Bataljon	Cy.	Cyklisteskadron
Batt.	Batteri	D. Korps	Dyrlægekorps
- Kutsch.		D. L.	Dronningens Livregiment
Res.	Batteriet Kutscher Reserve	DL	Dyrlæge 1869 ff. Se under M
B. Br.	Borger Brev	d. l.	Dette Lægd(s)
Beg.	Begiert/Begært	DLR	Dronningens Livregiment
Beh.	Behandles	Drag. 5 Rgt.	Dragon 5. Regiment
Behl.	Behandling	Dress: Artill.	Dresseret (uddannet) ved Artilleriet
Bl.	Blå eller Blond med Andre forkortelser f. eks. Bl. Bl. Midl. Blå Blondt Middel Øjne Hår Høj går ud af rullen. Oftest dem, der er for gamle til at stå i rullen.	D. Rg.	Dragonregiment
Bl. Br. Mand		Dri.	Drieberg, Carl Aug. Wilh. (1750-1825), Land- og krigskommissær
Br. (38" Br.)	Brystvidde	Dron.	Dronningens
Br. Haar.	Brunt Haar, Blaa Øjne	Dron. L. R.	Dronningens Livregiment
-Bl. Øjne		D. T./d. t.	Dette år
B. S.	Bornholms Sørulle	Eft.	Efter
B. s. L. som o. A	Kan betyde "Bør søge Læge som overdrages Amtet	Ei m.	Ei mødt
		Ei m. s. t.	Ei mødt samme tilstand

Lægsrulleforkortelser

E.K.	Egentlig Krigstjeneste		b) Fæstningsartilleriets konstabler
E.K. 1	1862-1894		c) de tekniske afdelingers konstabler
E.K. 2	Mandskab til søværnet Gardere, a) til hest b) til fods	E.K. 5	d) Ingeniører
E.K. 3	1882-1912 Livgarden Kavallerister og Artilleriets træ- Konstabler 1869-76 Ryttere og Artilleriets Trainkonstabler 1876-94 a) Trainkonstabler og b) Ryttere		Hertil udtages de Værnepligtige, som ikke Er egnet til nogen af de Andre klasser (E.K. 1-2-3-4); d.v.s. til infanteriet (fodfolket)
E.K. 4	1862-76 Ingeniører, Artilleriets konstabler og håndværkere 1876-82 a) Feltartilleriets konstabler b) Fæstningsartilleriets konstabler c) Ingeniører og konstabler ved Artilleriets tekniske afdeling 1882-94 a) Feltartilleriets konstabler	E.K. 1: E.K. 2: E.K. 3: E.K. 4: E.K. 5: E.K. 6: E.K. 7: E.K. 8: E.K. 9:	1892-1912 Søværnet Fodfolket Livgarden Rytteriet Feltartilleriets Konstabler Feltartilleriets trainkonstabler Fæstningsartilleriet Ingeniører De tekniske afdelinger: H: Hestepassere og trainsoldater S: Sanitetstropper For klasserne 1 og 3-8 tilføjedes a for særligt anvendelige og b for anvendelig
		ER. Erkl. Erl. E.T.V. Ex. Skole Ext. Sess. Extr.	Ekstrarulle Erklæring Erlagt Eedeligt Tings Vidne Excercer Skolen Extra Sessionen Extre (Ekstra)

Lægsrulleforkortelser

F.	Forplejningskorpset 1876ff se u. M	Gmds Pas	Gaardmandspas
F.B.	Flyttebevis	G.M.S.	Gammel Mands Søn
F.G.	Fod Garder	G.M.P.S.	Gammel Mands Plejesøn
f.L.	fra Lægð	Grdb. Enkes Søn	Gaardbrugende Enkes Søn
f.L 13 No 17	Fra Lægð 13 Nr. 17	G.t.F.	Garder til Fods
F.I.R.	Falsterske Infanterire- giment eller Fynske Infanteriregiment	G.u.	Gaar ud
Fl. Bev.	Flytte Bevis	H.	Højre
Fltr.	Flyvetropper	H.I.R.	Holstenske Infanterire- giment
Fø.	Fodtropper	Hkorn	Hartkorn
Forl.	Forlover/kautionist	H L R 1	Holstenske Regiment og Holstenske Lansenér Regiment
Forst.	Fotstærkningen		
F.R.	Fynske Regiment	H.L.R. 2	eller Holstenske Liv Regiment
f.R.	Forrige Rulle		
Fra 1' Del	overført fra Landrullen (1' del) til Sørullen (2' del)	Holst.	Holstenske Husmand
		Hmd	Holstenske
Fra 2' Del	overført fra Sørullen (2' del) til Landrullen (1' del)	Holst. 3. Reg.	Infanteriregiment
		Holst.Lanz.Rt.	Holstenske Lanzenier Regiment
Frfl.	Fraflyttet	HR	Hoved Rulle
Frstkn	Forstærkningen	H R Dom	Højesteretsdom
F.Rt.	Fynske Infanteri Regiment	H.R.R.	Holstenske Rytter Regiment
f.S. eller		Hsmð	Husmand
F.S.	Følgeseddel	H.t.K.	Hærens tekniske Korps
f.T.	for Tiden	Htk.	Hartkorn
f.T. utjstd.	for Tiden utjenstdygtig	Htkr.	Hartkorn
Følges.	Følgeseddel	Hus. Regt.	Husar Regiment
Gard.	Garder	I.B.	Infanteri Batallion
G.B.E.S.	Gaard Brugende Enkes Søn	Indf.	Indfordres eller Indfordring
G.H.	Garder Husar	Inf.	Infanteriet eller Indfanterist
G.H.R.	Garder Husar		
Gl. M S	Gammel Mands Søn	Inf. Ex. Sk.	Infanteriets Excercer Skole
G.M s	Gammel Mands Søn		
Gmd	Gaardmand		

Lægdsrulleforkortelser

IR/I.R.	Infanteri Regiment	Langl. B.	Langelandske
I.R.	”Interims (midlertidig) Rulle”	L.B.	Batallion
I Res	I Reserven	L.D.	Linie Bat.
I St.R.	I Stam Rulle (også regi- mentets navn)	L.Drag.	Landdragon
It.kps.	Intendanturkorps	Ld.No/Ldno.	Landdragon
læg.	Jæger	L.Drag.	Lodtrækningsnummer
J.C.	Jæger Corpset	Lds.	Landdragon
J.I.R.2’	2. Jydske Infanteri Regiment	Ldsd	Landsoldat
J.I.R.	Jyske Infanteri Regiment	Legit.	Legitimerer
J.Mst	Justitsministeriet	Lett I B	Lette Infanteri Batallion
J.R.2’	2. Jyske Regiment	Lfst.	Lægdsforstander
Jæg.	Jæger	LG	Livgarden
K I / K II	Krigstjeneste I/II; I=Ubetinget tjenstdygtig II= betinget tjenstdygtig	L I B	a. Linie Infanteri Batallion
Kass. Att.	Kassationsattest		b. Langelandske infanteri Battalion
Kbf.	Kystbefæstning	Lin Bat	c. Lette Infanteri Batallion
Kbh. Inf. R.	Københavns Infanteri- Regiment	Livg.	Linie Batallion
Kml.	Kystmilits	L.J.C.	Livgarden
Kong.Rgt.	Kongens Regiment	L.Kps.	Langelandske (ridende) Jæger Corps
K.R.	Kronens/Kongens Regiment, i nogle tilfælde Krigs Reserven	LL	Lægekorpset
Kong.R.	Kongens Regiment	L M H	Underlæge 1869 ff, se under M
K.P.R.	Kronprinsens Regiment	L.N.	Lægdsmandshjælp
Kr.	Kongens (Regiment)	L.R.	Lodtrækningsnummer
Krg.Res	Krigsreserven	LR 1	Luftværnsregiment
K.Min.Res. (Resol)	Krigsministeriets Resolution		Liv Regiment (egentlig Dronningens Livregiment)
Kron.R.	Kronens Regiment	LR 2	Land Rytter
Kstm.	Kystmilits	L.R.C	Liv Regiment
Kyst:	Kystbevogtning	L.R.Dr.	Cuirasier
Kystml.	Kystmilits		Liv Regiment
Kystmlt.	Kystmilits	L.Rt.Dr.	Dragoner
Lands.	Landsoldat		Liv Regiment
			Dragoner

Lægdsrulleforkortelser

L.Ryt./L. Rytter Ls/LS (L.S.) L S K P R	Landrytter Landsoldat Landsoldat Kronprinsens Regiment	Opdaget (f.eks. 1811) Opl.: Ovcpl Overc. P.C.R. P.C.F.R. P.F.R. P.F.I.R.	Opdaget i 1811, at han ikke har stået i lægdsrullen, derefter indført ham Oplysning Overcomplet Overcomplet Prins Christians Regiment Prins Christian Frederiks Regiment Prins Frederiks Regiment Prins Frederiks Infanteri Regiment Pegefinger Platfodet begge Fødder
Lt.no Lægds Sv. M.	Lodtrækningsnummer Lægds Svar Mørkt Kun i forbindelse med andre forkortelser f.eks.: Br. M. Lille Brune Mørkt Lille af Øjne Haar Vækst Maj 1823	P.gfgr. Plat B: Fødder Plfd. Plovdr:Hmd Pr.att. Pr.F.R.	Prins Christian Frederiks Regiment Prins Frederiks Regiment Prins Frederiks Infanteri Regiment Pegefinger Platfodet begge Fødder
M (og f.eks) 1823 M.1.	Militærarbejdere ved søværnet	Fødder Plfd.	Plejefader Plovdrivende Husmand
M.2.	Forplejningskorpsets Mandskab	Pr.att.	Præste attest
M.3.	Hestepassere og køresvende	Pr.F.R.	Prins Frederiks Regiment
M.4.	De øvrige militærarbejdere	Pr. og Skol. Attest n.S.	Præste- og Skolelærer Attest næste Session
Midl.	Middel. Kun i forbindelse med andre forkortelser, f.eks.:	Prot. p.t. R.	Protokol Pro tempore (for tiden) Regiment, Rekrut eller Rytter
Br. M. Midl. Blå Mørkt Middel Øjne Haar høj	I forbindelse med "Ei": mødt samme Tilstand National (Soldat)	R. og f.eks. 20	Betyder at han i 1820 var til tjeneste ved sit regiment. Ofte skrevet med rød farve.
m.s.T.		Rec.	Recrut (Rekrut)
Nat.		Reg.	Regiment(et)
N.L.R.	Norske Liv Regiment	Regtet.	Regimentet
n.S.	Næste Session	Regt. SK.	Regimentets Skrivelse
o.A.	Overdrages Amtet	s.d.	samme Dato
O.I.R.	Oldenborgske Infanteriregiment	Res.	Reserve
Oldb. Reg.	Oldenborske Regiment	Resl. Resol.	Resolution Resolution

Lægdsrulleforkortelser

Rgt.	Regiment	s.T.	samme Tilstand
Rol.	Rulle	S.T.	Samme Tilstand
R.R.	Rytterregiment	st.	staaende
Rug. Amt.	Rugaards Amt	st.H.	staaende Hær
S. 1810	Soldat eller Session (Betyder at han var soldat i 1810)	st.H.	staaende Hær
s.D.	samme Dato	st:Hær	staaende Hær
Ses.	Session	St. R 1	Stadens (Københavns) Rulle
Sess.	Session	St. R 2	I Stamrullen ved N.N. Regiment
Siel. R.R.	Sjællandske Rytter- regiment	Str., i	I Stamrullen ved N.N. Regiment
Siell. Sk	Sjællandske Skyttekorps	S.T.t.t.T.	Samme Tilstand tjenlig til Trainkudsk
S.i.F.	Soldat i Forstærkningen	s.u.C.	sættes under Cur
S.i.Forst.	Soldat i Forstærkningen	Sv	Svar
Siæl. Sk. C.	Sjællandske Skyttekorps	Sæll.	Sjællandske
S I C	Sjællandske Jæger Corps	Søev: Comd.	Søevant, Commanderet
S J C	Sjællandske Jæger Corps	Td	tjenstdygtig
S I R	Sjællandske eller Sles- vigske Infanteriregiment	Til 2' del	Overført til Sørullen (2' del) fra Landrullen (1' del)
S J R	Sjællandske eller Sles- vigske Infanteriregiment	Til 1' del	Overført til Landrullen (1' del) fra Sørullen (2' del)
Sjell	Sjælland	Till.	Tilladelse
Skarpsk. C.	Skarpskytte Corps	T.K.	Train Kudsk
Skol.	Skolelærer	Trk	Trainkudsk eller
Skr., efter	Efter Skrivelse		Trainkonstabel Nævnes i
Sksk. C.	Skarpskytte Corps		forbindelse med TT
S.L.	Sølimit		(=tjenlig til) Trk
Slfs.	Slegfredsøn	Trkdsk.	Trainkudsk
S.L.R.	Sjællandske (Rytter) Regiment eller Sjæl- Landske Lansenér Regiment	t.S.	til Sessionen
Sl.Reg.	Slesvigske Regiment	T.Sk.	Tinglæst Skøde
S M. S.	Svag Mands Søb	Tstd	Tilstand
S.R.R.	Sjællandske Rytterregi- ment	Tstd	Tjensdygtig
Ss	Session	t.t.Cav.	Tjenlig til Cavalleriet
S.S.J.C	(Stamrulle?) Sjælland- ske Jæger Corps	t.t.Cav.Ltmo.	Tjenlig til Cavalleriet
		t.t.Const.	Lodtrækningsnummer
		t.t.Cst.	tjenlig til Constabel
			tjenlig til Constabel

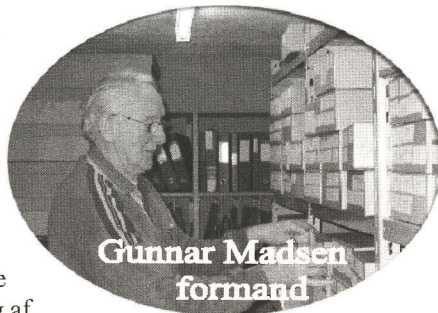
Lægdsrulleforkortelser

t.t.Inf (eller If) Ltrnr	tjenlig til infanteriet	udth. Pas	Udygtighedspas
t.t.M.A.	Lodtrækningsnummer	udt. Sold	udtjent Soldat
T.t.Trk.	Tjenlig til M.A.3 (se denne forkortelse)	uh	uhinderlig
t.t.Trk.	Tjenlig til Trainkudsk	u.R.	Ungdomsrullen
t.t.Trkdsk.	Tjenlig til Trainkudsk	utingl.	utinglæst
T.V.	Tjenlig til Trainkudsk	U.T.M.	Uegnet til Militærtjeneste
Ucf	Tingsvidne	Uts	Uegnet til Soldat eller Udygtig til Soldat eller Uduelig til Soldat
U.cinf.	Ukonfirmeret	Uts. S.s.	Uegnet til soldat
ud	Ukonfirmeret	Trk.	Utjenlig til Trainkudsk
Udpas	Udygtig	Utspas	Utjensdygtighedspas
Udress	Udygtighedspas	V.paa	Venstre
Uds:	Udresseret (=uøvet)	V og B	Vand og Brød
Udsk.	Udsættelse	Vpl	Værnepligtsloven
Udbl	Udskrevet	Vpls	Værnepligtsloven
udt.	Udeblivelse		
	udtjent		

Kauslunde-Gamborg lokalhistoriske Arkiv

fejrede sit 25 års jubilæum d. 5. marts 2006 med indbudte gæster og åbent hus til et let traktement og udstillingen "Tilbageblik gennem 25 år". Blandt de inviterede gæster var TSF.

Initiativtageren til oprettelse af et lokalhistorisk arkiv for Kauslunde og Gamborg sogne var Grethe Mortensen på Skrillinge Damgård. Ideen voksede frem i 1978, da hun gang på gang kunne læse i avisen, at lokalhistoriske arkiver blev oprettet rundt om på Fyn. Samtidig havde hun oplevet, meget værdifuldt historisk materiale var forsvundet og brændt ved oprydning af dødsboer på gamle slægtsgårde, eller når folk flyttede fra en gård til en mindre bolig. Det skulle dog ikke være et "dagligstuearkiv" så der måtte først skaffes et eller flere lokaler ved Middelfart kommune. Dette lykkedes i september 1980 da kommunen overtog JAK-bankens bygning på Assensvej.

Gunnar Madsen
formand

Grethe Mortensen inviterede en kreds af mennesker fra Kauslunde og Gamborg sogne, som hun mente ville støtte oprettelsen af et lokalarkiv, til et møde i sit hjem på Skrillinge Damgård. Her besluttede man at danne Kauslunde-Gamborg lokalhistoriske Arkivforening, hvis bestyrelse skulle starte og drive Kauslunde-

Ester Nørrelykke & Gerda Rasmussen

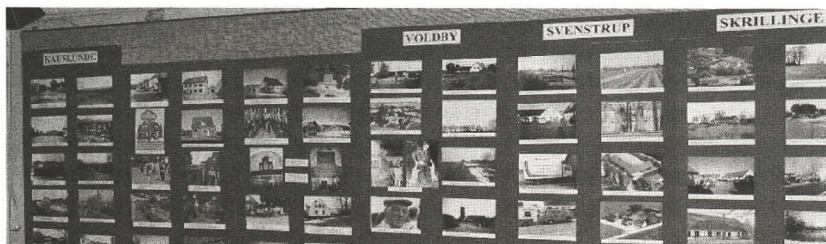
Gamborg lokalhistoriske Arkiv. Foreningen havde stiftende generalforsamling d. 21. oktober 1980. Det viste sig imidlertid, at det erhvervede lokale ikke var velegnet, så den valgte bestyrelses første opgave var at finde et andet. Man søgte og fik lov til at overtage nogle lokaler under det tidligere kommunekontor i Hyllehøj. Her blev arkivet indviet d. 1. marts 1981, og på dette sted har arkivet stadig

hjemme. I de første år var arkivforeningens arbejde meget udadvendt. Der blev arrangeret fester med fællesspisning, sang, foredrag, dilettant og ofte afsluttende med dansant.

Senere da arkivet fik større lokaler til rådighed blev kræfterne i stedet brugt på mere omfattende udstillinger.

I dag hører Kauslunde-Gamborg lokalhistoriske Arkiv under Middelfart Museum, men arkivforeningen eksisterer stadig og har ca. 360 medlemmer. Det årlige kontingent er en god økonomisk støtte for arkivet. Den faste arbejdsstab er på 10 personer, som mødes mindst hver tirsdag aften. Alle er ulønnet, og dog ikke helt, da der udbetales 1 stk. bolsje til hver pr. arbejdsaften.

Arkivets adresse er: Assensvej 179, Hyllehøj. Åben: Tirsdage 19-21.30 samt 1. onsdag i månederne oktober til og med april, eller efter aftale på tlf. 64412514 eller E-mail: estern@stofanet.dk

På Arkivets hjemmeside: <http://home1.stofanet.dk/essv/arkiv> kan man se mere om arkivets samlinger og arrangementer .

Har du en ane som var soldat før 1788 ?

Ved forordning 20. juni 1788 om stavnsbåndets ophævelse oprettedes et statsligt udskrivningsvæsen (Generalkrigskommissariatet), der fik ansvaret for udskrivningen af værnepligtige og dermed også for føringen af rullerne.

Men inden da: Der var principielt 2 måder at blive soldat på: Udskrevet eller hvervet.

Udskrivning

Efter to forordninger i 1701 lagdes bøndergårdene over hele kongeriget til lægder á 20 tønder hartkorn. ("lægd" kommer af sammenlægning). Købstædernes jordejendom, hovedgårdene og præstegårdene var undtaget, mens ryttergodset kom med fra slutningen af året. Matriklen af 1688 var grundlag for inddelingen. Fra hvert lægd skulle der udskrives én soldat til militsen.

For godsernes vedkommende fik godsejerne pligt til at føre fortegnelser ("reserveruller") over det værnepligtige mandskab. Indførelsen af stavnsbåndet 1733 hjalp godsejerne med at holde på det værnepligtige mandskab, som var "mandkøn af bondestanden" 18-36 år. (I visse perioder dog til 40 år). Godsejerne indsendte rullerne til de embedsmænd, som fra 1733 under betegnelsen "krigs- og landkommissærer" var chefer for hvert deres af de 4 udskrivningsdistrikter. Udenfor godserne var det amtmanden og amtsforvalteren, som førte rullerne.

På en årlig session, som blev forestået af udskrivningsdistriktets oberst, amtmanden og krigs- og landkommissæren udtoges det nødvendige antal værnepligtige til tjeneste ved hæren. Kun fysisk egnede fra bondestanden blev udskrevet, idet dog unge mænd, der havde fæstet gård, blev undtaget.

For perioden 1701-1788 skal udskrivningsarkivalier derfor findes i:

1) Amts- og amtsstuearkiver;

2) Godsarkiver; 3) Ryttergods-, kirke-, embeds-, skole- og hospitalsgodsarkiver.

De udskrevne værnepligtige tilgik den i 1701 oprettede "Landmilitis". Typisk var de værnepligtige kun indkaldt 3-4 uger i forsommeren foruden en ugentlig eksercits om søndagen. Efter 8 år som værnepligtige soldater havde de krav på "afskedspas". Ved siden af landmilitisen var der også en fast, stående hær af professionelle soldater. De var rekrutteret ved hvervning.

Hvervning

Hvervningen foregik i byerne. For omkring 75% vedkommende i tyske byer. Enten til rene geworbne regimente eller ved at lade værnepligtige og hvervede indgå i samme regiment. Kapitulationstiden (bindingsperioden) var normalt 8 år for menige, 6 år for underofficerer og 10-12 år for spillemænd. Det var muligt at forny kontrakten ved kapitulationens udløb. Det kaldtes "rekapitulation". Ved hvervningen modtog den hvervede et engangsbeløb, "håndpenge", som kunne svare til, hvad en håndværkersvend tjente på 3-4 måneder. Den faste løn var derimod ubetydelig og suppleredes hver 5. dag med et stort rugbrød, men ellers måtte soldaten holde sig selv med kost. Han havde dog frit logi og fri mundering og betalte ikke skat. Udenfor København var soldaterne privat indkvarterede i såkaldte "soldaterkamre", som bare kunne være loftrummet i et borgerhus.

Nogle soldater havde kone og børn, når de lod sig hverve. Disse fulgte så med og blev indlogeret sammen med manden. Børnene fik gratis skolegang. Hæren tillod kun op til en tredjedel af soldaterne at være gift. For at gifte sig måtte en soldat derfor skaffe sig tilladelse (et "fripas") hos sin regimentschef.

I garnisonsbyen gjorde de hvervede soldater vagttjeneste som skildvagter ved byportene og andre centrale steder og der var daglig et par timers eksercits på en central plads i forbindelse med vagt afløsning. Soldater, som ikke indgik i dagens vagtkompagnier, fik andre opgaver.

I fredstid kunne halvdelen af styrken blive "frimænd" i 11 af årets 12 måneder. De måtte i den tid helt klare sig selv, både med hensyn til logi, kost og beklædning. Ved at tilbyde sin arbejdskraft eller arbejde som håndværkere, kunne frifolk erhverve en større indkomst, end soldaterlønnen.

Arkivalier:

Et stort antal mandtalslister og reserveruller fra 1700-årene findes spredt bevaret i de militære arkiver i Rigsarkivet og i amts- og godsarkiverne på Landsarkiverne. For en uddybning af lægdsvæsenet for denne periode se f.eks:

"Oversigt over udskrivningsarkivalier 1700-1788 i Landsarkivet for Nørrejylland", 1999.

Karsten Skjold-Pedersen pegede ved sit foredrag om "geworbne krigskarle" i januar desuden på, at i Auditørarkiverne findes justitsprotokoller med navneregistre ført på fornavn. 10-20% af soldaterne har haft en sag på halsen.

Af litteratur specielt om disse emner kan nævnes:

- Personalthistorisk Tidsskrift 1987:1 s. 1-23 (Vores bibliotek har hæftet)
- Personalthistorisk Tidsskrift 2001:2 s. 235-241 Vores bibliotek har hæftet)
- "Pligt eller profession. Den danske hærs rekruttering siden 1660". Udg.af: Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste.
- Karsten Skjold-Pedersen: "Geworbne krigskarle. Hvervede soldater i Danmark 1774-1803, Tøjhusmuseet 2002 (Vores bibliotek har bogen)
- Karsten Skjold-Pedersen (udg.): "Otte år i Danmark. En hvervet soldats erindringer 1783-1791, Tøjhusmuseet 2005 (Meget spændende og velskrevet)

En af mine 64 tip-tip-tip-tip-oldefædre var soldat ved et rytterregiment.

Hvor véd jeg det fra? Det véd jeg fordi han nævnes som sådan i Odense Sct.Knud kirkebog 1745 og 1749 og i 1752 i Odense Sct.Hans (Garnison) kirkebog.

I 1745 står:

dn. 13.Januarii blev Annæ Sophiæ Christens Datter værende hos sin Broder Peder Christensen uden for vester Port hendes u-ægte Barn døbt og kaldet Frideric Wilhelm. Anna Anders Datter bar det. Catharina Mortens Datter gick hos. Fadd.: Svend Jensen Borch og Elias Povelsen. Til Barne-Fader blev udlagt Søren Dalmohde [over navnet er senere præciseret: Salomon Dallman Hei] Rytter ved Oberst Repstorphs Liv Kompagnie.

I 1749 er han far til endnu et uægte barn, men med den samme kvinde. Nu hedder han *Samuel Dalman Høj* og er Rytter ved *General Major Nørchs Compagnie*.

I 1752 har *ærlige og mandhaftige Samuel Dalmohoi trolovelse med ærlige og Gudfrygtige Anna Sophia Christens Datter* – og ved vielsen i december 1752 er han *R[ytter] ved Hr. General Nørchs lif Comp.*

Som foran nævnt, accepterede hæren kun at ca. en tredjedel af soldaterne var gift. Min ærlige og mandhaftige ane, har (u)-rimeligvis været offer for denne begrænsning.

Ham vil jeg naturligvis gerne vide noget mere om. Første trin er at fastslå hvilken militær enhed han tilhørte. – Faktisk, hvad regimentet hedder i dag!

Cheferne: Oberst Repstorph og Generalmajor Nørch er nøglen til den sags opklaring:

På Det kgl. Bibliotek (med fotokopi på Rigsarkivet) står 12 håndskrevne bind: *I.C.W. Hirsch: "Danske og norske Officerer 1648-1814"*, hvor officerer ned til og med fænrik-rang er opregnet alfabetisk med hele deres militære karriere. Praktisk nok står der mikro-fiche kopier af dette vigtige værk på Landsarkiverne.

Opslag i Hirsch fortæller, at *Oberst Repstorph* – som rettelig staves: Roepstorff – var chef for 2. fynske nationale Rytterregiment fra 19.11.1742 til 22.12.1745 og *General major Nørch* var chef for det samme regiment 26.3.1749 til 17.9.1753.

Det var altså ved "2. fynske nationale Rytterregiment" at Salomon Dalmann Hey gjorde tjeneste!

Er der bevaret arkivalier fra dette regiment fra midten af 1700-tallet? For at finde ud af det må man først finde ud af, hvad dette regiment hedder i dag, for arkivalierne i Forsvarets arkiv på Rigsarkivet er ordnet efter de (næsten) nutidige regimentsnavne og der har været utallige regiments-sammenlægninger og navneændringer gennem årene.

Jeg tyede til internettet og søgte "2. fynske nationale Rytterregiment" på

Google.dk. Foruden til Tøjhusmuseet var der bl.a. også henvisning til siden: www.milhist.dk/enheder/jyske_dragonregiment.htm, hvoraf det fremgik, at ”3.Dragonregiment, (oprettet 1.august 1670) i perioden 1681-1763 havde heddet ”2.Fynske nationale Rytterregiment” og i 1932 ved sammenlægning med 5.Dragonregiment var blevet til nuværende ”Jyske Dragonregiment”.

Næste trin er opslag i arkivguiden: ”Rigsarkivet og hjælpemidlerne til dets benyttelse III. Forsvarets arkiver bd.1”. Opslag på ”3.dragonregiment 1744-1933” nævner under ”historik”: ”1681 2.Fyenske nationale Rytterregiment, 1763 – Jeg er altså kommet det rigtige sted hen. Så er det spændende: Er der bevaret noget fra midten af 1700-tallet? Det eneste fra 1700-tallet er: *Ordrebøger 1772-1920. Befalingbøger 1768-1931. Stambøger 1767-1930. Korrespondancebøger 1788-1921. ... Varia 1744-1933.* ØV! Kun sidstnævnte dækker den for mig relevante periode 1745-52. For skams skyld må jeg prøve at kigge i det, når jeg engang kommer til Rigsarkivet.

Soldaterne var jo privat indkvarterede i Odense. Er der bevaret indkvarterings-lister i de kommunale arkiver i Odense?

Opslag i guiden: ”*Landsarkivet for Fyn og hjælpemidlerne til dets benyttelse*”, 1970, giver håb: Odense kommunale arkiver har under litra L: *Sager vedr. indkvartering 1683-1852.*

På Landsarkivets læsesal: Opslag i registraturen: *Magistratsarkiver indtil 1868 i Landsarkivet for Fyn. Litra L: Indkvartering. Dokumenter vedr. indkvartering 1683-1716, 1759-1816, 1838-1852.*

– Altså: Netop lakune i de for mig interessante 1740erne og 1750erne! Øv og øv og 1000 gange øv!

Tilbage til google-henvisningen til Tøjhusmuseet.: Under omtalen af særudstillingen: ”Rødkjoler. Fra den hvervede hærs tid”, som vises frem til 19. august næste år (2007) bringes en afbildning af en rytter ved 2.fynske nationale rytter-regiment. Det flotte billede, som pryder denne artikel er altså en afbildning af min ærlige og mandhaftige 4x-tip-oldefar Samuel Dalmann Hey (eller en, som har lånt hans uniform). – Og det er jo ikke så ringe endda!

Litteratur:

- Otto Vaupell: Den dansk-norske Hærs Historie. Del 1-2, 1872-1876 (ill.)

På Rigsarkivets læsesal står hjælpemidlerne:

- I. C. W. Hirsch: ”Danske og norske Officerer 1648-1814”. 12 bd.
- Danske hærstyrkers navne gennem 400 år. 1570-1970
- Danske militære enheders garnisonering

Nogen skal jo gi' dig
et pengeinstitut i øjenhøjde

Ring og få en aftale.
Hos os eller hos dig.
Et møde er helt uforpligtende.

 **MIDDELFART
SPAREKASSE**
- vi har overskud til dig

Middelbart afdeling
Algade 69
5500 Middelbart
Telefon 64 22 22 22
www.MidSpar.dk

MV-TRYK a.s
Værkstedsvvej 28 . 5500 Middelbart
Tlf. 64 41 15 62
info@mvtryk.dk